

**STOWARZYSZENIE NOTARIUSZY RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ**

Zarząd Główny ul. L. Rydygiera 17 lok. U01; 01-793 Warszawa
tel./fax. 22 827-13-45; 22 827-01-94
KRS - 0000113857 • www.snrp.pl • e-mail: biuro@snrp.pl

L. dz. 141 / 2024

Warszawa, dnia 15 listopada 2024 r.

Szanowna Pani
Katarzyna Kotula
Ministra do Spraw Równości

W imieniu Zarządu Głównego Stowarzyszenia Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej, realizując cele statutowe SNRP (§7 pkt 5 statutu SNRP), w załączeniu przesyłamy, w ramach konsultacji publicznych uwagi do projektów ustaw Ministry do spraw Równości: projektu ustawy o rejestrowanych związkach partnerskich (nr UD87) oraz projektu ustawy wprowadzającej ustawę o rejestrowanych związkach partnerskich (nr UD88), wyrażone w uchwale ZG SNRP nr 69/XI/2024 z dnia 15.11.2024r.

W imieniu Zarządu Głównego

Izabella Soroko - Borska

Członek Zarządu

Aleksandra Chmiel

Wiceprezes Zarządu

Uchwała 69 / XI / 2024

Zarządu Głównego Stowarzyszenia Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej,

podjęta drogą obiegową dnia 15 listopada 2024 roku,

w sprawie opinii dotyczącej projektu

1. ustawy o rejestrowanych związkach partnerskich

oraz

2. ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o rejestrowanych związkach partnerskich

§1

Zarząd Główny Stowarzyszenia Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej postanawia przekazać uwagi do projektów ustaw Ministry do spraw Równości: **„O rejestrowanych związkach partnerskich” („Ustawa”)** oraz **„Przepisy wprowadzające ustawę o rejestrowanych związkach partnerskich” („Przepisy wprowadzające”)**, zawarte w Uzasadnieniu do niniejszej Uchwały oraz zamieszczone w Tabelach uwag, stanowiących załączniki do niniejszej Uchwały.

§2.

Stanowisko Stowarzyszenia przekazać Ministrze do spraw Równości do dnia 15 listopada 2024 roku.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

I.

Dnia 18 października 2024r. w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowego Procesu Legislacyjnego ukazały się projekty ustaw Ministry do spraw Równości: **„O rejestrowanych związkach partnerskich”** oraz **„Przepisy wprowadzające ustawę o rejestrowanych związkach partnerskich”**. Zgodnie z przepisami

Uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) (dalej „Regulamin”) Zarząd Główny Stowarzyszenia Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej postanowił zaopiniować projekt Ustawy i Przepisów wprowadzających, z uwagi na doniosłość problematyki nimi regulowanej.

ZG SNRP, po przeanalizowaniu Ustawy i Przepisów wprowadzających wraz z Uzasadnieniami do nich i także z Oceny Skutków Regulacji pragnie zwrócić uwagę na kwestie zawarte w dalszej części Uchwały.

Na wstępie jednak ZG SNRP, tytułem uwag ogólnych pragnie podkreślić, że w naszej opinii regulowana Ustawą instytucja związków partnerskich jest oczekiwana przez obywateli; na potrzebę wprowadzenia zmian do polskiego porządku prawnego w tej sferze wskazują dane statystyczne zebrane przez projektodawcę, zawarte w Uzasadnieniach do Ustawy i Przepisów wprowadzających, z których wynika jak kwestia ta jest uregulowana w ustawodawstwach krajów Unii Europejskiej oraz innych państw, i jak na tym tle przedstawia się sytuacja w Polsce.

To, co jednak budzi nasze wątpliwości, to nie sama potrzeba zmian, ale sposób i tempo ich wprowadzania, jakże przecież rewolucyjnych z punktu widzenia Polski. Kreowana Ustawą instytucja związków partnerskich wprowadza niezwykle daleko idące zmiany w systemie prawa rodzinnego, podatkowego i całego prawa prywatnego. Dlatego tak istotnym jest przeprowadzenie gruntownej oceny obu projektów; w sposób szczególny i szczegółowy przeanalizowanie i przemyślenie ich na wielu płaszczyznach.

Ponieważ skutek wejścia w życie Ustawy, zmiany wymaga bardzo rozległy obszar różnych sfer życia społecznego, objęty działaniem ponad 200 ustaw, to wydaje się naturalnym, i tak postąpić powinien racjonalny ustawodawca, że etap opracowania projektu Ustawy i przygotowanie regulowanej materii powinien odbyć się w oparciu o rozmowy także z przedstawicielami środowisk akademickich (wydziałów prawa), jak też z przedstawicielami zawodów prawniczymi, tj. osobami, które najlepiej potrafią ocenić czy proponowane regulacje nie będą budzić wątpliwości interpretacyjnych. Takie uprawnienie do szeroko pojętych „prekonsultacji” daje projektodawcy w szczególności §21 pkt 1) Regulaminu. Tymczasem, jak wynika z Oceny Skutków Regulacji przygotowanych zarówno do Ustawy jak i do Przepisów wprowadzających, oba akty prawne konsultowane były z wieloma organizacjami pozarządowymi oraz nieformalnymi grupami działającymi na rzecz osób LGBT (pkt 5 OSR) i proces ten trwał blisko pół roku. Z dokumentów tych jednak nie wynika,

aby w tych spotkaniach uczestniczyły osoby, które dokumenty potrafią ocenić pod względem zgodności z innymi obowiązującymi przepisami i wynikającymi z nich konsekwencjami prawnymi, dlatego tym większe zdumienie budzi tylko blisko 30-dniowy termin na zgłoszenie uwag do obu projektów.

Z analizy obu dokumentów, a w szczególności z Ustawy wynika, że przy tworzeniu przepisów projektodawca opierał się na przepisach regulujących małżeństwo i stosunki małżeńskie, a zawartych w ustawie z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj.Dz.U.2023.2809) (dalej „Kodeks rodzinny”). To niewątpliwie dobry wzór, niemniej materia związków partnerskich regulowana Ustawą nie jest tożsama z instytucją małżeństwa i taka implementacja wprost przepisów z Kodeksu rodzinnego dotyczących małżeństwa nie jest właściwa; a zatem istotnym powinno być uwypuklenie różnic pomiędzy tymi dwoma instytucjami, nie umniejszając w żaden sposób godności osób, łączących się takim węzłem.

Konkludując, mając na uwadze doniosłość zagadnień objętych Ustawą i Przepisami wprowadzającymi, jak też fakt, że codzienne funkcjonowanie związków partnerskich w wielu sferach ich życia będzie wiązało się z dokonywaniem czynności przez notariuszy i ocenie przez nich danego stanu faktycznego i prawnego ZG SNRP postanowił dokonać oceny Ustawy i Przepisów wprowadzających, jednak oczywistym jest, że ocena ta będzie wyłącznie częściowa. Zarząd podkreśla, iż część uwag znajduje się w niniejszym Uzasadnieniu zaś część we wspomnianych załącznikach do Uchwały, a całość tych uwag należy rozpatrywać łącznie.

1. USTAWA:

- 1)** Artykuł 2 w ust.1 wprowadza zasadę, że związek partnerski zostaje zawarty przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

W cytowanym art.2 ust.1 projektodawca jako wyłączną formę zawarcia tego związku zapisał, że zawarcie związku partnerskiego następuje przed urzędnikiem stanu cywilnego.

Projektodawca zrównuje związek partnerski z małżeństwem, ale tylko w niektórych sferach, co pozwala przypuszczać (analizując dalsze przepisy), że jest to instytucja, która jest oparta na pewnej autonomii woli stron (co zresztą wprost wynika z Uzasadnienia), a skoro tak to, zdaniem ZG SNRP, osoby zamierzające zawrzeć związek partnerski powinny mieć wybór co do tego, przed kim taki związek można zawrzeć. Taką osobą urzędową,

która może pełnić tę alternatywną funkcję jest notariusz. Taki związek partnerski byłby swoistą umową, regulującą również (w przypadku takiej woli) stosunki majątkowe osób wstępujących w związek partnerski. Dokument ten, będący np. Aktem Zawarcia Związku Partnerskiego rejestrowany byłby albo w repertorium A, albo w specjalnie dedykowanym do tego innym repertorium, a następnie przesyłany przez notariusza (wzorem zawarcia małżeństwa wyznaniowego-konkordatowego lub konsula) do właściwego Urzędu Stanu Cywilnego, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Oświadczenia woli stron złożone przed notariuszem wywoływałyby skutki prawne z chwilą rejestracji takiego dokumentu w Urzędzie Stanu Cywilnego. Przy tej okazji rejestrowana byłaby także umowa majątkowa, o ile byłaby zawarta jako oddzielny dokument.

Idea ta jest pojawiła się podczas konferencji, która miała miejsce w październiku 2024r roku, gdzie została wyrażona aprobatą dla tego rozwiązania, tym bardziej, że dostępność notariuszy jest niewspółmiernie większa niż urzędów stanu cywilnego. Nie stanowi także najmniejszej przeszkody kwestia techniczna związana z rejestracją dokumentów. Notariusze z powodzeniem od ponad 10 lat sporządzają akty poświadczenia dziedziczenia, odciążając na przestrzeni tego okresu sądy cywilne z ponad 2.200.000 spraw spadkowych. Równie sprawnie przebiega realizowana przez notariuszy rejestracja wniosków do ksiąg wieczystych. Oznacza to, że kadra notariuszy może i z tym wyzwaniem zmierzyć się, dając rękojmię dokonanej czynności, rzetelność i potwierdzając to powagą urzędu.

Zdaniem ZG SNRP kluczowe obszary regulowane Ustawą tj. zawiązanie związku partnerskiego, modyfikacje ustroju majątkowego jak i rozwiązanie związku partnerskiego mogłyby odbywać się przy udziale notariuszy. Argumentem za poparciem tych propozycji jest również fakt, że przy dokonywaniu czynności notariusz, stosownie do treści art.80 ustawy z dnia 14 lutego 1991r. (t.j.Dz.U.2024.1001) (dalej „Prawo o notariacie”), czuwa nad interesami stron czynności, sporządzając dokumenty zgodnie z prawem.

Novum, a raczej kuriozum, jakie w dalszej części tego przepisu (art.2 ust.3) wprowadza Ustawa to możliwość składania w różnym czasie przez zainteresowanych oświadczeń, o których mowa w art.2 ust.1. Takie uregulowanie budzi szereg wątpliwości i już na samym początku nasuwa

się dodatkowe pytanie, idące krok dalej: czy te oświadczenia mogą być składane przed kierownikami różnych Urzędów Stanu Cywilnego? Do takich bowiem wniosków i braku pewności, która z odpowiedzi jest prawidłowa, prowadzi treść art. 30 ust.1 Ustawy odnoszącego się do rozwiązania związku partnerskiego.

Ponieważ związek partnerski ma być instytucją zdecydowanie bardziej odformalizowaną niż małżeństwo, to przepisy o nowej, nieznanym polskiemu porządkowi prawnemu instytucji powinny brzmieć niezwykle precyzyjnie i dokładnie, i to z Ustawy powinno wprost wynikać czy taka ewentualność (różne Urzędy Stanu Cywilnego) jest przewidziana czy też wykluczona.

- 2)** Artykuł 9 wprowadza jako ustawowy w związku partnerski ustrój rozdzielności majątkowej.

Skoro projektodawca transponuje przepisy Kodeksu rodzinnego w zakresie praw majątkowych dla przyszłych stron związku partnerskiego to słusznym wydaje się, aby zasada ustrojowa była wskazana jasno i wprost. Tymczasem, w ocenie ZG SNRP, proponowane – kluczowe dla stosunków majątkowych w związku partnerskim - brzmienie przepisu bardziej sugeruje brak powstania jakiegokolwiek ustroju majątkowego między partnerami, niż powstanie z chwilą zarejestrowania związku partnerskiego, z mocy samej ustawy, ustroju rozdzielności majątkowej (analogicznie do brzmienia art. 31 §1 Kodeksu rodzinnego).

Ponadto projektodawca nie określił jaki charakter ma majątek każdej z osób w związku partnerskim, tzn. czy jest to jego majątek „osobisty” (tylko raz w Ustawie pojawia się to określenie w kontekście majątku – art.12 ust.2, tyle, że nie odnosi się to w pełni do istoty sprawy), na kształt tego zdefiniowanego w art. 31 §1 i 34 Kodeksu rodzinnego, czy może „odrębny” albo „własny”. Ta informacja jest o tyle istotna, że w codziennej pracy notariusza używanie właściwej nomenklatury jest niezwykle istotne. Powinny to być pojęcia ostre, mające swe źródło w ustawie, aby każdy odbiorca sporządzanych dokumentów jednoznacznie mógł określić desygnat danego wyrażenia.

- 3)** Artykuł 10 daje możliwość osobom, które zawarły związek partnerski, wyboru innego rodzaju ustroju majątkowego tj. ustroju wspólności majątkowej

albo ustroju rozdzielności majątkowej z wyrównaniem dorobków.

Na wstępie ZG SNRP pragnie zaznaczyć, że w obecnym porządku prawnym, regulującym ustroje majątkowe małżeńskie do rzadkości należą umowy majątkowe małżeńskie o rozdzielności majątkowej z wyrównaniem dorobku. Przypuszczać zatem należy, że instytucja ta i w przypadku związku partnerskiego może nie cieszyć się zainteresowaniem, ale o tym teraz trudno przesądzać i uwaga ta ma charakter wyłącznie informacyjny.

Kolejne artykuły od 11-21 odnoszą się do ustrojów majątkowych w związku partnerskim. I tak art. 11 ust. 2 pkt 1) daje możliwość zawarcia umowy ustanawiającej wspólność majątkową partnerską, w której udziały osób w związku partnerskim nie są równe. Jednocześnie, z dodanego przez Przepisy wprowadzające art. 31 § 3 Kodeksu rodzinnego wynika, że przy zawarciu małżeństwa przez osoby pozostające dotychczas w związku partnerskim, powstaje między małżonkami wspólność majątkowa, w której udziały są równe nawet wtedy, gdy w związku partnerskim udziały we wspólności nie były równe. I tu pojawia się pytanie: jeżeli osoby pozostające wcześniej w związku partnerskim, które zawarły umowę o ustanowieniu wspólności partnerskiej, w której ustalono nierówne udziały, następnie zawierają małżeństwo to w jaki sposób ich majątek wspólny ma się „przekształcić” w majątek wspólny na zasadach współwłasności łącznej przy założeniu nierównych udziałów? Tytułem przykładu należy wspomnieć chociażby o nabyciu nieruchomości w trakcie trwania związku partnerskiego, w którym, wskutek zawarcia umowy majątkowej udziały nie są równe. Zakup takiej nieruchomości również będzie finansowany w stosownych proporcjach, zgodnie z zawartą umową majątkową partnerską, bo takie jest źródło pochodzenia pieniędzy. Następnie partnerzy (choć tak projektodawca tych osób nie nazywa) zawierają związek małżeński, w którym, w świetle nowoprojektowanego art. 31 §3 Kodeksu rodzinnego udziały w tej nieruchomości miałyby stać się nagle równe. To rodzi automatycznie komplikacje co do rozliczenia się już wówczas małżonków co do majątku. ZG SNRP nie uważa za celowe wprowadzanie kolejnej formy/metody rodzącej potrzebę rozliczania majątku po ustaniu tej wspólności, ale mając na uwadze przytoczony przykład (który tak naprawdę jest codziennością) zasadnym byłoby, aby wyłączyć możliwość ustalenia nierównych udziałów w umowie ustanawiającej wspólność majątkową partnerską i określić ustrój wspólności

majątkowej partnerskiej na wzór wspólności majątkowej małżeńskiej, której cele, funkcje i skutki są już w społeczeństwie przyjęte.

Kolejną kwestię w zakresie stosunków majątkowych w związku partnerskim jaką należy wyjaśnić to uregulowanie zawarte w art.15 Ustawy, a odnoszące się do odpowiedniego stosowania, między innymi, art.43 ust.2 i ust.3 Kodeksu rodzinnego z pominięciem ustępu 1. Takie rozstrzygnięcie jest niewiadomą. Rzeczywiście w całej Ustawie nie ma odniesienia do tego jakie udziały mają w majątku osoby zawierające związek partnerski, gdy ten związek zawierają i czy projektodawca w ogóle nad tym rozmyślał. Jednocześnie dając możliwość zawarcia umowy o wspólności majątkowej partnerskiej (zgodnie z art.10) wprowadził, tak się wydaje z analizy dalszych przepisów, zasadę równych udziałów w tym majątku. A z całą pewnością tej zasadzie nie zaprzeczył. Dlaczego zatem odniesienie się do art.43 ust.1 zostało pominięte?

Na marginesie należy jeszcze dodać, że w cytowanym art. 15 jest wskazanie odpowiedniego stosowania art.44-46 w zakresie materii tam regulowanej. Artykuł 44 Kodeksu rodzinnego nie obowiązuje od 1 marca 1976 roku, bowiem został uchylony przez ustawę z dnia 19 grudnia 1975 roku o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 1975 nr 45, poz.234). Nie wskazujemy tego błędu jako wytyk, ale jako coś, co dowodzi, że nad projektem jaki reguluje Ustawa należy pracować z rozwagą i spokojem, przy udziale nie tylko osób emocjonalnie i osobiście zainteresowanych, ale także przy wsparciu szerszych grup społecznych (w szczególności prawników), którzy i na takie niuanse zwracają uwagę, gdyż jest to ich codzienna praca. Dodać pragniemy, że błędów natury pisarskiej, stylistycznej, interpunkcyjnej oraz merytorycznej jest więcej.

4) Artykuł 30 rozstrzyga o tym, kiedy następuje rozwiązanie związku partnerskiego.

O ile początek punktu 1) w ustępie 1 tego artykułu nie budzi większych wątpliwości, o tyle dalsze postanowienia tego artykułu już je nastroją. Projektodawca wskazał, że w następstwie jednostronnego osobistego oświadczenia złożonego przez kierownika Urzędu Stanu Cywilnego przez jedną ze stron związku partnerskiego, związek ten rozwiązuje się. Następnie w dalszych ustępach tego artykułu zawarte są postanowienia

co do wycofania oświadczenia o rozwiązaniu związku partnerskiego oraz o obowiązku kierownika USC co do zawiadomienia drugiej osoby o złożeniu oświadczenia w trybie art.30 ust.1 pkt 2).

Pytania dotyczą następujących kwestii, których nie uregulowano w Ustawie:

- Jaki Urząd Stanu Cywilnego jest właściwy do przyjęcia oświadczeń o rozwiązaniu związku partnerskiego? Wydaje się, że dowolny, ale tego w Ustawie nie wskazano;
- Co się stanie, gdy nie jest znany, względnie jest niewłaściwy adres, pod który kierownik USC ma doręczyć oświadczenie drugiej osoby o rozwiązaniu związku partnerskiego? Czy taki związek partnerski nadal trwa czy może sam upływ terminu go rozwiązuje? A co będzie, gdy ta z osób, która składa jednostronne oświadczenie [art.30 ust.1 pkt.2)] poda z rozmysłem nieprawidłowy, ale prawdopodobny adres drugiej osoby?

Jeżeli przez osoby będące w związku partnerskim była zawarta umowa ustanowienia wspólności majątkowej partnerskiej, to powstaje długi i nieokreślony czas, w którym nie ma pewności odnośnie ustroju majątkowego, który obowiązuje lub nie te osoby, co poważnie zagraża bezpieczeństwu obrotu. Dlatego, zdaniem ZG SNRP, związki partnerskie mogłyby być rozwiązane albo przez wspólne oświadczenie złożone przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub notariuszem, albo w drodze postępowania sądowego.

Wskazane w niniejszej Uchwale zagadnienia są jedynie sygnalizacją problemów jakie rodzi Ustawa i odnoszą się (zarówno w Uzasadnieniu jak i w tabeli uwag) do jej niewielkiego fragmentu. Na koniec pragniemy dodać, że Ustawa nie przewiduje uregulowania żadnych spraw w drodze rozporządzeń, co słuszne, gdyż wszystkie kwestie nią regulowane mają taki charakter, że nie można ich pozostawić do rozstrzygnięcia aktom prawnym niższej niż ustawa rangi. Skoro jednak tak, to powinna, co podkreślamy już wielokrotnie, precyzyjnie opisywać wszystkie, tak niezwykle istotne dla porządku prawnego kwestie.

2. PRZEPISY WPROWADZAJACE

Jak już wspomniane zostało na wstępie, z uwagi na rozległy materiał do oceny,

z dziedzin, którymi na co dzień notariusze zawodowo nie zajmują się, dlatego niniejsze opracowanie ograniczone zostało do kilku ustaw.

- 1) Artykuł 5 Przepisów wprowadzających dotyczy zmian Kodeksu rodzinnego. Jest to ustawa fundamentalna dla regulowanej materii – kilka uwag zawartych w tabeli uwag.
- 2) Artykuł 6 dotyczy zmiany ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2024r., 1061), a proponowane zmiany mają charakter kompleksowy, będący konsekwencją postanowień Ustawy. Należy jednak ponownie zwrócić uwagę na niestaranność projektodawcy. Podane w punktach 1) i 2) numery artykułów odnoszą się do zupełnie innych spraw, natomiast te, wskazane przez projektodawcę powinny być oznaczone numerami, odpowiednio: 43⁵ i 43⁸. Wątpliwości, zdaniem ZG SNRP dotyczą poniższych, zmienianych artykułów:
 - a) zmienianego w pkt 5) art. 301 KC – rzecz dotyczy uprawnionego ze służebności mieszkania i jego uprawnienia do przyjęcia na mieszkanie poza drugą osobą w związku partnerskim także dzieci małoletnie. Pytanie dotyczy wyłącznie małoletnich dzieci, tzn. czy projektodawca miał na myśli wyłącznie małoletnie dzieci uprawnionego, czy także ewentualne dzieci drugiej osoby w związku partnerskim, a może tylko dzieci wspólne uprawnionego i osoby drugiej w związku, a może wszystkie?
 - b) zmienianego w pkt 14) art. 934¹ KC – użycie spójnika „lub” przed słowami „drugiej osoby” jest alternatywą łączną, gdzie „lub” oznacza również „i”, co wydaje się być w tym przypadku niemożliwą sytuacją, dlatego powinien być użyty spójnik „albo” oznaczający alternatywę rozłączną,
- 3) Artykuł 7 dotyczy zmiany ustawy z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2023r., poz.1550). Także w tym przypadku proponowane zmiany wynikają z faktu zmian wprowadzanych Ustawą. Poniższe uwagi dotyczą:
 - a) punktu 25) – wydaje się celowym aby projektodawca w tym miejscu zmienił również tytuł całego DZIAŁU II poprzez nadanie mu treści:” Sprawy z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli oraz sprawy z zakresu związków partnerskich”, gdyż przepisy, do których odnosi się kodeks postępowania cywilnego w Dziale II dotyczą wyłącznie Kodeksu rodzinnego, który wprawdzie jest zmieniany przez Przepisy wprowadzające w zakresie związków partnerskich ale nie wszystko jest uregulowane w Kodeksie rodzinnym, gdyż część zmian jest zawarta

wyłącznie w Ustawie;

- b) zmienianego w pkt 44) art.910³ KPC - projektodawca odsyła do stosowania odpowiednio przepisu art.9231. Oczywiście chodzi o art.923¹.

Reasumując, ZG SNRP odstąpił od szczegółowej analizy zmian wprowadzanych Ustawą i Przepisami wprowadzającymi z przyczyn natury obiektywnej – brak czasu na rzetelną i staranną ich ocenę, wskazując jednocześnie, że być może nie zauważono wszystkich ustaw, które przy tej okazji należy zmienić. Przy opiniowaniu tak rozległego w swej materii projektu nie można zapominać o sprawach istotnych tj. o skutkach jakie zmiany mogą mieć na obrót cywilnoprawny, stosunki rodzinne, społeczne i gospodarcze. Prace nad Ustawą i Przepisami wprowadzającymi powinny uwzględniać nie tylko podobieństwa pomiędzy małżeństwem i związkiem partnerskim, ale przede wszystkim różnice pomiędzy nimi i nie można mechanicznie przenosić wszystkich rozwiązań odnoszących się do małżeństwa na związek partnerski. Dotyczy to wszystkich objętych Ustawą kwestii. Niewątpliwie, udział w pracach nad projektami prawników pomógłby uniknąć wielu wątpliwości, w tym tych, które zostały zasygnalizowane w niniejszej Uchwale.

II.

Mając na uwadze rozważania, zawarte w punkcie I. powyżej Zarząd Główny Stowarzyszenia Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej zdecydował jak na wstępie.

Za zgodność z oryginałem

W imieniu Zarządu Głównego

Izabella Soroko - Borska

Członek Zarządu

Aleksandra Chmiel

Wiceprezes Zarządu

Uwagi
do projektu ustawy o rejestrowanych związkach partnerskich
(nr UD87 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów)

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu
1.	SNRP	art.2 ust.2	<p>Proponowane rozwiązanie prowadzi do zdublowania instytucji - małżeństwa zawartego w innym obszarze prawnym i związku partnerskiego w Polsce, które z istoty rzeczy nie są tożsame. Paradoksalnie prowadzić to będzie mogło (wbrew intencjom projektodawców) do utrudnienia sytuacji prawnej ich stron, choćby w zakresie władzy rodzicielskiej, przysługującej im jako małżonkom.</p>	
2.	SNRP	art. 2 ust.3	<p>Zapis ust. 3 jest bardzo nieprecyzyjny. Podany termin 7 dni nie wskazuje dokładnie początku biegu terminu, sprawę komplikuje odesłanie do ust. 1 i 2, regulujące dwie kompletnie inne sytuacje. Odesłanie do ust. 1 umożliwia złożenie oświadczeń w różnym czasie (ale nie wynika wprost z przepisu; nie wiadomo też czy mowa jest o jednym i tym samym kierowniku USC czy dwóch różnych - a jeśli tak, to o sprawach wymiany informacji pomiędzy nimi). Niezrozumiałym jest odesłanie do ust. 2 art.2: Czy możliwość rejestracji związku partnerskiego w sytuacji opisanej w ust. 2 istnieje tylko przez 7 dni od zawarcia związku małżeńskiego w innym kraju? (od wejścia w życie ustawy – dla małżeństw istniejących?), czy wskazany termin jest zawity, po przekroczeniu, którego małżonkowie jednoosobnie nie mogą zawrzeć w Polsce związku partnerskiego albo oświadczenie pierwotne trzeba powtórzyć?</p> <p>Dlatego proponowany zapis rodzi sprzeciw. Oświadczenia partnerów powinny być złożone w jednym miejscu i w tym samym czasie. Rozbicie ich na odrębne czynności zda się stać w sprzeczności z ideą powstania przedmiotowego projektu, a co więcej</p>	

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu
			wprowadza niepewność stanu prawnego dla jej uczestników. Uwadze Projektodawcy jakby uszło, iż w okresie po złożeniu pierwszego oświadczenia składający je pozostaje osobą o niezmienionym stanie cywilnym i może złożyć takie samo kolejne oświadczenie bądź zawrzeć małżeństwo. Drugi z partnerów o tym nie wie, składa przed upływem wymaganego terminu swoje oświadczenie, co musi prowadzić do wszczęcia kolejnych procedur	
3	SNRP	art. 2 ust.4	Zdanie pierwsze powinno być wykreślone. Proponowanie wszczynania i prowadzenia postępowania sądowego w tak odformalizowanej instytucji nie znajduje jakiegokolwiek uzasadnienia. Przepis powinien po prostu dopuszczać zawarcie związku przez pełnomocnika, któremu udzielono pełnomocnictwa z podpisem urzędowo potwierdzonym.	
4.	SNRP	art. 3 pkt 2)	Przepis powinien być zmieniony w ten sposób, że związek partnerski mogą zawrzeć tylko osoby posiadające pełną zdolność do czynności prawnych. Z Uzasadnienia projektu ustawy wynika, iż wolą projektodawcy jest, aby takie związki mogły zawierać także osoby niepełnosprawne fizycznie czy psychicznie. Na gruncie obowiązującego prawa nie ma formalnych przeszkód, aby zawarły one nawet małżeństwo. Formalnie nie mogą tego jedynie uczynić osoby ubezwłasnowolnione, choćby częściowo. Co jest w pełni zrozumiałe, skoro składane przez nie jednostronne oświadczenia woli (np. pełnomocnictwo, testament) są nieważne, a zawarcie umowy wymaga zgody kuratora.	
5	SNRP	art. 7 ust. 2	Ustawa nie wprowadza definicji pojęcia "dzieci wspólnych". Jeśli przepis ten miałby być podstawą do żądania alimentacji wymaga stosownego doprecyzowania m.in. poprzez wskazanie kolejności. Wydaje się, że istnieje	

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu
			jednak pierwszeństwo rodzica biologicznego, a partner alimentować dziecko współpartnera będzie dopiero wtedy, gdy rodzic biologiczny swego obowiązku nie spełnia.	
6	SNRP	art. 9 ust. 3	przepis nieprecyzyjny w zakresie "przemijającej przeszkody". Na kim spoczywa ciężar dowodowy przeszkody? Kto ma to oceniać? Jakie są skutki dokonania czynności w imieniu partnera - dokonanej przy braku "przemijającej przeszkody".	
7	SNRP	art. 10	Ustawodawca wyklucza "rozszerzenie" lub "ograniczenie" wspólności partnerskiej - konsekwencje takiego podejścia opisane są poniżej.	
8	SNRP	art. 11 ust. 2 pkt 1)	Dopuszczenie ustanowienia wspólności ustawowej partnerskiej z nierównymi udziałami (a contrario "w braku odmiennego postanowienia") jest sprzeczne z dotychczasowymi rozwiązaniami KRiO, w których zasadą są równe udziały, a ustalenie nierównych udziałów podlega kontroli sądowej i musi następować w korelacji ze stopniem przyczynienia się do powstania majątku. Co więcej dochodzenie nierównych udziałów wydaje się być etapem przygotowującym do podziału majątku wspólnego (jest dokonywane post factum), dzięki czemu nie może doprowadzić do pokrzywdzenia strony słabszej.	
9	SNRP	art. 10, art. 11 i art. 12	Ustawodawca wprowadza "wspólność" ale nie dopuszcza jej rozszerzenia. Tym samym do wspólności mogą wejść tylko przedmioty wymienione w art. 11 ust. 2 pkt 2). Nie wejdzie mienie nabyte podczas trwania wspólności , gdyż w Ustawie brak odwołania do art. 31 KRiO. Przedmioty nabyte w czasie trwania związku partnerskiego nie wchodzi "domyślnie" do majątku wspólnego - mogą wejść tylko na zasadach surogacji Skoro art. 11 ust. 2 pkt 2) zawiera katalog zamknięty i nie można rozszerzać wspólności partnerskiej - nie ma potrzeby regulacji art. 12.	
10	SNRP	art. 17 ust. 2	Niezrozumiałym jakie jest ratio legis odmiennego rozwiązania niż w art. 51 ³ KRiO - np. w zakresie wspólności podlegającej innym prawom (np. wspólność	

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu
			spółki cywilnej) - gdzie nie można określić - póki spółka istnieje wartości "udziału" wspólnika.	
11	SNRP	art. 30 ust. 4	Ustawa nie przewiduje procedury poinformowania składającego pierwotne oświadczenie o dacie ustania związku partnerskiego.	

W imieniu Zarządu Głównego

Izabella Soroko - Borska

Członek Zarządu

Aleksandra Chmiel

Wiceprezes Zarządu

Uwagi
do projektu Wstawy Wprowadzającej ustawę o rejestrowanych związkach partnerskich
(nr UD88 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów)

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi
1	SNRP	Art. 3	Propozycja dodania w art. 10 po ust. 1 dodatkowego ust. 1a o treści: Prawo pochowania zwłok ludzkich ma także osoba wskazana przez zmarłego w oświadczeniu sporządzonym w formie pisemnej z podpisem urzędowo poświadczonym, złożonym podmiotowi zarządzającym cmentarzem planowanego pochówku lub w testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego. Oświadczenie, o którym mowa w zdaniach poprzednich można odwołać w formie, w której zostało sporządzone.
2	SNRP	Art. 5 pkt 3)-	Art. 31 ust. 3 Ponownie nie wyjaśniono, dlaczego ustawodawca dopuszcza umowne ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym związku partnerskiego, sprzeczne z ideą i zasadą wynikającą ze wspólności ustawowej. Wydaje się, że ww. propozycja to zbyt ingerencja w stosunki majątkowe obywateli, a nadto projektodawca znosi kwestie ewentualnych rozliczeń w przypadku, gdy osoby które w związku partnerskim miały umowę, stanowiącą o nierównych udziałach, zaś nowej umowy majątkowej przed zawarciem małżeństwa nie zawrą, co m.in. oznacza, iż z mocy prawa dokonywana będzie transmisja majątków, a co potencjalnie może prowadzić do różnego rodzaju nadużyć, w tym podatkowych. Znacznie bardziej racjonalnym rozwiązaniem byłby przepis o treści analogicznej do art. IX ustawy przepisy wprowadzające kodeks rodzinny i opiekuńczy, eliminujący tego rodzaju kwestie. Dodatkowo warto zauważyć, iż proponowany w tym podpunkcie zapis "udziały małżonków we wspólności małżeńskiej są równe" nie odpowiada charakterowi tej instytucji. Mamy tu wszak do czynienia ze współwłasnością łączną, w której nie ma udziałów, te powstają dopiero z momentem ustania tej wspólności.
3	SNRP	Art. 5 pkt 7)	Art. 90 ¹ - proponuje się rezygnację z obligu tworzenia nazwiska dziecka (w przypadku małżonków/partnerów o nazwiskach dwuczłonowych) wyłącznie z pierwszego członu nazwiska rodzica/partnera.
4.	SNRP	Art. 5 pkt 9)	W Uzasadnieniu projektodawca podaje, że : "Ustawa nie przewiduje możliwości ani adopcji zewnętrznej, ani możliwości przysposobienia dziecka/dzieci partnera/partnerki - brzmienie art. 119 ^{1a} temu postanowieniu przeczy.
5	SNRP	Art. 6 pkt 1) i 2)	Błąd pisarski w numeracji nowelizowanych przepisów- winno być odpowiednio 43 ⁵ §3 i 43 ⁸ §1
6	SNRP	Art. 19 pkt 2)	Art. 4a - skoro dopisuje się dziecko partnera, należy również dopisać drugą osobę w związku partnerskim rodzica.
7	SNRP	Art. 182 pkt 26)	W sytuacji, gdyby notariusz byłby również osobą, przed którą mógłby być zawarty związek partnerski, wówczas regulacja (oprócz propozycji opisanej w Uchwale ZG SNRP) odnosząca się do rejestracji związku partnerskiego byłaby analogiczna jak w przypadku konsulów, o której to sytuacji mówi zmieniamy art. 91 e ust.2
8.	SNRP		Projekt zawiera przepisy obligujące do zmiany rozporządzeń, w których zmienia się norma prawna stanowiąca podstawę ich wydania lecz nie zawiera „bezpiecznika” w postaci normy obligującej poszczególnych Ministrów do przygotowania i wprowadzenia nowelizacji już istniejących rozporządzeń,

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi
			których materia może być sprzeczna z normami zawartymi w ustawie wprowadzanej i wprowadzającej, a których podstawa wydania bezpośrednio nie zmienia się poprzez projektowane nowelizacje.

W imieniu Zarządu Głównego

Izabella Soroko - Borska

Członek Zarządu

Aleksandra Chmiel

Wiceprezes Zarządu